

VR 28 NOV 25

**BRUSSELS
PHILHARMONIC,
VLAAMS RADIOKOOR &
BORIS GILTBURG** PIANO

Nacht und Stürme werden Licht

dirigent **JOOLZ GALE**

VR 28 NOV 25

**BRUSSELS
PHILHARMONIC,
VLAAMS RADIOKOOR
& BORIS GILTBURG** PIANO

Nacht und Stürme werden Licht

dirigent **JOOLZ GALE**

PROGRAMMA

ANTON BRUCKNER (1824 – 1896)

Locus iste, WAB 23 (1869)

Virga Jesse floruit, WAB 52 (1885)

Os Justi, WAB 30 (1879)

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770 – 1827)

Fantasie voor piano, koor en orkest in c, op. 80

"Chorfantasie" (1808)

pauze (20 min.)

ANTON BRUCKNER

Symfonie nr. 6 in A, WAB 106 (1879–1881)

Majestoso

Adagio. Sehr feierlich

Scherzo. Nicht schnell – Trio. Langsam

Bewegt, doch nicht zu schnell

BEETHOVEN & BRUCKNER

Het lijkt vandaag minder vanzelfsprekend, maar aan het begin van de 19de eeuw was het de gewoonte dat een concert meerdere uren in beslag nam. Tijdens zo'n avond passeerde een bonte mix aan genres de revue, van symfonieën of concerten, tot aria's uit opera's, solowerken of zelfs hele koorwerken. Op 22 december 1808 organiseerde Ludwig van Beethoven (1770-1827) zo'n vier uur durend marathonconcert in het Theater an der Wien. Op het programma: zijn *Vijfde* en *Zesde Symfonie*, het *Vierde Pianoconcerto*, een aria, twee fragmenten uit de *Missa in C* en een improvisatie aan de piano. Als passende afsluiter wilde Beethoven een 'briljante finale' waarin de verschillende instrumentengroepen uit het concert samen zouden komen. Hij kondigde het werk aan als 'een improvisatie voor piano met een geleidelijke inzet van het orkest en tot slot een finale met koor.'

Het werk in kwestie was een kladversie van wat later de *Koorfantasie*, Op. 80 zou worden. Beethoven stond er namelijk om bekend zijn composities soms eerst in een ruwe vorm uit te voeren, om ze pas nadien definitief af te werken. Zowel in melodie als in boodschap wijst de *Koorfantasie* vooruit naar de *Ode an die Freude* uit zijn latere *Negende Symfonie*. Die zou op haar beurt uitgroeien tot een model voor de monumentale symfonieën van Anton Bruckner (1824-1896).

Bruckner noemde Beethoven 'de incarnatie van alles wat groots en subliem is in de muziek' en zag het symfonische model van zijn *Negende* als de perfecte basis voor zijn eigen symfonieën. Ook in speelduur sloot hij daarbij aan: met gemiddeld zeventig minuten zijn Bruckners symfonieën groots van opzet. Zijn *Zesde Symfonie* vormt een opvallende uitzondering: 'Kan men de

meeste van Bruckners symfonieën vergelijken met een fiere barok-kathedraal,' schreef een Amsterdamse recensent in 1930, 'dan lijkt de *Zesde* meer op een kapel – intiem en doorzichtig, staande in een open, zonnige plek van een fier woud.'

Een optimistische ode aan de vrede

Terug naar de eerder vernoemde avond in 1808. Door geringe repetitietijd – naar verluidt was een groot deel van het repertoire een zichtige lezing voor het orkest – en het ambitieuze programma, was de uitvoering van de *Koorfantasie* rampzalig. Volgens ooggetuigen 'viel het werk gewoon uit elkaar' en werd er halverwege gestopt, om het werk vervolgens vanaf het begin weer in te zetten. Geen wonder dat het publiek er niet warm voor liep. Bovendien had Beethoven de verwachtingen aangescherpt met de groots aankondigende titel '*Fantasie voor piano, vocale solisten, koor en orkest*'.

Ondanks de magere ontvangst werkte Beethoven de compositie af. Het is niet helemaal zeker wie instond voor de tekst van het tweede deel: sommige bronnen vermelden de Weense dichter Christoph Kuffner, andere spreken over Georg Friedrich Treitschke, die ook het libretto schreef voor Beethovens opera *Fidelio*. Hoe dan ook, de boodschap van zowel de tekst als de muziek is er een van optimisme; een krachtige ode aan de vrede. Dat klinkt bekend in de oren, en dat is het ook: inhoudelijk, muzikaal en in bezetting wijst de *Koorfantasie* vooruit naar de koorfinale in Beethovens *Negende Symfonie*. Zelf beaamde Beethoven dat ook in een brief uit 1824: '*De finale uit mijn Negende is een toonzetting van de woorden van Schillers onsterfelijke 'Lied an die Freude', op dezelfde manier als ik eerder deed in de fantasie voor pianoforte, maar dan op een veel grotere schaal.*'

In de geest van Palestrina

Zo temperamentvol en daadkrachtig als Beethoven was, zo terughoudend was Bruckner. Hij aarzelde lang tussen lesgeven en componeren, en toen hij uiteindelijk toch voor een componistenloopbaan koos, bleef de twijfel knagen: waren zijn werken wel goed genoeg? Die onzekerheid had ook een positieve keerzijde; ze dreef hem ertoe zich voortdurend bij te scholen, waardoor hij een ongeziene muzikale vakkennis opbouwde.

De kiem van Bruckners muzikale taal werd gelegd in zijn jonge jaren, toen hij als koorknaap meezong tijdens de vieringen in het klooster van Sankt Florian. Daar werden zijn geloof en zijn passie voor muziek aangewakkerd. Bruckner componeerde een aanzienlijk religieus repertoire bij elkaar, met acht missen, twee requiems en een veertigtal motetten. In die kleinschalige religieuze werken zocht hij naar een manier om zijn vernieuwingsdrang te verzoenen met de meer behoudsgezinde ideeën van het Caecilianisme dat toen in opmars was. Onder leiding van componist en priester Franz Xaver Witt ijverde die beweging voor een herwaardering van Gregoriaanse gezangen en de serene, polyfone stijl van renaissancecomponist Palestrina. Het motet *Virga Jesse* is een mooi voorbeeld van Bruckners zoektocht naar een evenwicht tussen helder contrapunt en meer gewaagde harmonieën en chromatiek.

De brutaalste

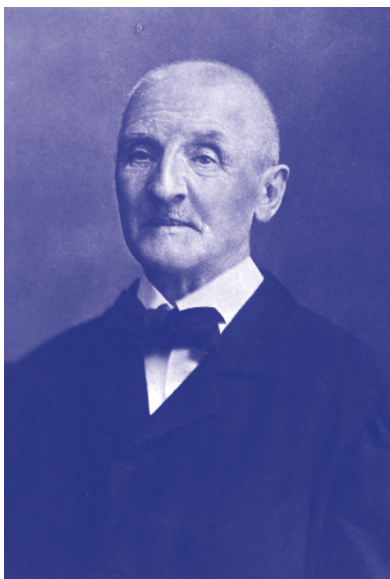
Na een korte loopbaan als onderwijzer ging Bruckner in 1855 aan de slag als organist van de kathedraal van Linz. In 1868 werd hij benoemd tot professor harmonie en contrapunt aan het conservatorium in Wenen – in die periode hét mekka voor componisten. In Wenen wilde Bruckner bewijzen dat hij meer was dan een kerkmusicus: hij droomde van een carrière als groot symfonicus. Hij componeerde er het merendeel van zijn

symfonieën, waarvan er negen officieel genummerd zijn en één onvoltooid bleef.

De weg naar erkenning verliep moeizaam: zijn symfonieën raakten amper uitgevoerd, en als hij dan toch een orkest of dirigent bereid vond om zijn composities te spelen, waren de kritieken vaak vernietigend. Het gevolg: Bruckner bleef aan zijn symfonieën schaven, tot verschillende keren toe. Zijn *Zesde Symfonie* vormt daarop een uitzondering; het is een van de weinige die hij zelf niet meer herwerkte. Hij componeerde het werk tussen 1879 en 1881 en stond er meteen helemaal achter. 'De *Zesde* is de *brutaalste*', zo noemde hij ze. Die zelfverzekerdheid klinkt ook in de muziek: met haar compacte speelduur van een uur vormt de symfonie een opvallend contrast. Ze klinkt frisser, met meer zwier en ritmische vaart.

Zelf hoorde Bruckner zijn *Zesde* nooit live. In 1883 voerde het Wiener Philharmoniker enkel de twee middendelen uit. Pas veertig jaar na zijn dood ging de volledige symfonie in première, onder leiding van Gustav Mahler. Die bracht overigens wel enkele kleine wijzigingen aan in de instrumentatie en verkortte hier en daar een passage.

TEKST DOOR AURÉLIE WALSCHAERT

Anton Bruckner

Ludwig van Beethoven

JOOLZ GALE

Joolz Gale, winnaar van de OPUS Klassik, staat bekend om zijn historisch geïnformeerde benadering van barok, klassiek en vroege romantiek, en zijn expertise in vroeg 20ste-eeuwse koor- en symfonische muziek. Hij is ook een van 's werelds toonaangevende arrangeurs van symfonische muziek. Hij heeft orkesten en koren door heel Europa gedirigeerd en is de oprichter en artistiek directeur van het Freigeist Ensemble, bestaande uit solisten van Duitsland's toporkesten. Dit ensemble werkt samen met een breed scala aan artistieke partners.

De Britse Joolz studeerde viool aan de Universiteit van Oxford en zang aan het Royal College of Music in Londen. Hij begon zijn dirigentenloopbaan als student bij het Monteverdi Choir onder Sir John Eliot Gardiner en was finalist bij de Gustav Mahler Dirigentenwedstrijd. Gale heeft gewerkt met gerenommeerde dirigenten zoals Sir Roger Norrington en Jonathan Nott en heeft opgetreden met vooraanstaande orkesten zoals het Mahler Chamber Orchestra en de Deutsche Kammerphilharmonie Bremen.

JOOLZGALE.COM

BORIS GILTBURG

De in Moskou geboren, Israëlische pianist Boris Giltburg wordt over de hele wereld geprezen als een zeer gevoelig, inzichtelijk en meeslepend vertolker. Hij is thuis in een breed repertoire en wordt de laatste jaren steeds meer erkend als een toonaangevende vertolker van Rachmaninov en Beethoven. Hij treedt regelmatig op in 's werelds meest prestigieuze zalen en werkte wereldwijd samen met grote dirigenten en orkesten. Giltburg betreft graag het publiek in projecten die verder gaan dan de concertzaal. Zo maakt hij ter ere van Beethovens verjaardag in 2020 een opname alle 32 pianosonates Beethoven en vlogt gedurende filmopnames over het hele proces. Ter gelegenheid van het Beethovenjaar 2027 brengt Giltburg de integrale cyclus van Beethovens pianosonates op het podium. Zijn blog *Classical music for all* is gericht op een niet-gespecialiseerd publiek en bevat content van Gramophone, BBC Music Magazine, Guardian, Times en Fono Forum.

BORISGILTBURG.COM

VLAAMS RADIOKOOR

Het Vlaams Radiokoor werd in 1937 als professioneel kamerkoor opgericht door de toenmalige openbare omroep. Vandaag is het koor een referentie voor vocale muziek in Vlaanderen en Europa, en wordt het zowel in binnen-als in buitenland tot de top gerekend. De 32 zangers repeteren onder leiding van muziekdirecteur Bart Van Reyn in Studio 1 van het bekende Flagey-gebouw in Brussel. De gedeelde passie voor hedendaags repertoire, het geloof in de stem als ultieme vertolker van onze emoties, en het streven om ons vocaal erfgoed toegankelijk te maken voor zangers en publiek zijn wat ensemble en dirigent verbindt. Het Vlaams Radiokoor is een instelling van de Vlaamse Gemeenschap.

VLAAMSRADIOKOOR.BE

Sopranen

Eriko Hashimoto
Sojeong Im
Jolien De Gendt
Karen Lemaire
Evi Roelants (solo)
Barbara Somers
Kelly Poukens (solo)
Valeriia Pieters
May Kristin Svanholm
Hegvold
Claudia Porrero Cabrera

Alten

Victorina Eeckeloo
Eva Goudie-Falckenbach
Helen Cassano
Clare Wilkinson
María Gil Muñoz
Lieve Mertens (solo)
Estelle Lefort
Noëlle Schepens
Sandra Paelinck
Herlinde Van de Straeten

Tenoren

Gunter Claessens
Marc Fournier
Paul Foubert
Ivan Goossens (solo)
Ruben Goriely
Etienne Hekkers
Hendrik Mispelon
Maxime Jermann
Paul Schils
Robert Pitcher

Bassen

Conor Biggs
Domonkos László Dergez
Jean Manuel Candenot
Andrés Soler Castaño (solo)
Jan van der Crabben
Thomas Vandenabeele (solo)
Mark Trigg
Noah Thys
Paul Mertens
Pieter-Jan Van den Broeck

BRUSSELS PHILHARMONIC

Het orkest wordt opgericht in 1935 als studio-ensemble van het NIR, de openbare omroep van België en heet op dat moment het Groot Symfonie-Orkest van het NIR. In 1978 richt de BRT een eigen orkest op, het Filharmonisch Orkest van de BRT. In 1998 wordt het orkest losgelaten door de omroep en evolueert het naderhand tot het huidige Brussels Philharmonic (sinds 2008). Vandaag is het een modern en flexibel symfonieorkest met als thuisbasis opnieuw Studio 4 van het oorspronkelijke en inmiddels gerenoveerde gebouw van het vroegere NIR, Flagey in Elsene. Het heeft er een eigen concertserie, gekoppeld aan een vaste concertcyclus in Bozar. Het repertoire bestaat voornamelijk uit het grote symfonische repertoire. Ook speelt het orkest eigentijdse klassieke muziek en filmmuziek. Het exploreert diverse genres en werkt samen met andere kunstdisciplines. In die zin zijn er banden met o.m. het Koninklijk Ballet van Vlaanderen en het Internationaal Filmfestival van Vlaanderen-Gent.

Tijdens het seizoen 2020-2021 bood Brussels Philharmonic naar aanleiding van de coronamaatregelen de concerten in Brussel ook aan als livestream in samenwerking met MotorMusic en Evil Penguin TV. In maart 2021 bracht het orkest een eigen app uit, de BXLphil app.

BRUSSELSPHILHARMONIC.BE

concertmeester

Kristie Su

1ste viool

Bence Ábrahám (aanvoerder)

Bart Lemmens (solist)

Olivia Bergeot

Cristina Constantinescu

Isabelle Dunlop

Juliette Janssen

Milagros del Moral

Sophie Naïsseh

Justine Rigutto

Elizaveta Rybentseva

Sviatoslava Semchuk

Alissa Vaitzner

Gillis Veldeman

2de viool

Samuel Nemetan (aanvoerder)

Kristina Rimkeviciute (solist)

Anne Balu

Véronique Burstin

Esther Singier

Eline Pauwels

Eléonore Malaboeuf

Rui Edgar Maia Gomes

Sayoko Mundy

Sophie Hutnik

Stefanie Van Backlé

Anna Zaitseva

altviool

Michael Carol Mai Antal
(aanvoerder)

Griet François (solist)

David Blanco De Paz

Marina Barskaya

Victor Guaita

Hélène Koerver

Amalija Sanders

Thi Ngoc Phung Ha

Patricia Van Reusel

Stephan Uelpenich

cello

Karel Steylaerts (aanvoerder)

Aliaksandr Auramchyk

Barbara Gerarts

Maria de Ferreira Nabeiro

Sophie Jomard

Sylvain Ruffier

Emmanuel Tondus

Elke Wynants

contrabas

José Vilaplana Herruzo
(aanvoerder)

Simon Luce (solist)

Ben Faes

Thomas Fiorini

Daniele Giampaolo

Carlos Payan

fluit

Wouter Van den Eynde
(aanvoerder)
Célestine Wacquez

hobo

Joris Van den Hauwe
(aanvoerder)
Emily Ross

klarinet

Emile Souvague (aanvoerder)
Danny Corstjens (solist)

fagot

Michele Zaccarini (aanvoerder)
Alexander Kuksa

hoorn

Hans van der Zanden
(aanvoerder)
Luc van den Hove (aanvoerder)
Reindert Geirnaert
Mieke Ailliet (solist)
Marlies Callebert

trompet

Ward Hoornaert (aanvoerder)
Senne La Mela (aanvoerder)
Luc Sirjacques
Marcel Degotte

trombone

William Foster (aanvoerder)
Yoran Ambroes
Reinaldo Andrés Donoso
Pizarro (solist)

tuba

Jean Xhonneux (solist)

pauken

Gert François (solist)

TEKSTEN

Locus iste

*Locus iste a Deo factus est,
Inaestimabile sacramentum,
irreprehensibilis est.*

Deze plaats is door God gemaakt
tot een onschatbaar sacrament.
Zij is onberispelijk.

Virga Jesse

*Virga Jesse floruit:
Virgo Deum et hominem genuit:
pacem Deus reddidit,
in se reconcilians
imo summis.
Halleluja.*

De twijg van Jesse is tot bloei gekomen:
Een maagd heeft God en mens ter wereld gebracht,
God heeft de vrede hersteld,
Als verzoening van het laagste en het hoogste.
Halleluja.

Os justi

*Os justi meditabitur sapientiam,
et lingua ejus loquetur judicium.
Lex Dei ejus in corde ipsius:
et non supplantabuntur gressus ejus.
Alleluia.*

De mond van de rechtvaardige gewaagt van wijsheid,
zijn tong spreekt het recht;
de wet van zijn God is in zijn hart,
zijn schreden wankelen niet.
Halleluja.

Chorfantasie

*Schmeichelnd hold und lieblich klingen
Unsers Lebens Harmonien,
Und dem Schönheitssinn entschwingen
Blumen sich, die ewig blühn.
Fried und Freude gleiten freundlich,
Wie der Wellen Wechselspiel.
Was sich drängte rau und feindlich,
ordnet sich zu Hochgefühl.*

*Wenn der Töne Zauber walten
Und des Wortes Weihe spricht,
Muß sich Herrliches gestalten,
Nacht und Stürme werden Licht.
Äuß're Ruhe, inn're Wonne
Herrschen für den Glücklichen,
Doch der Künste Frühlingssonne
Läßt aus Leiden Licht entstehn.*

*Großes, das ins Herz gedrungen,
Blüht dann neu und schön empor,
Hat ein Geist sich aufgeschwungen,
Halbt ihm stets ein Geisterchor.
Nehmt denn hin, ihr schönen Seelen,
Froh die Gaben schöner Kunst!
Wenn sich Lieb' und Kraft vermählen,
Lohnt dem Menschen Götter Gunst.*

CHRISTOPH JOHANN ANTON KUFFNER (1777- 1846)

Strelend lief en lieflijk klinkt hier
Onze levensharmonie,
En aan schoonheidszin ontspringt hier
Bloemenpracht, een symfonie.
Vreed' en vreugde glijden vriend'lijk
Als de golven in hun spel
Wat zich opdrong, ruw, vijand'lijk,
Ordent zich tot geestdrift wel

Als magie van tonen rondwaart
En de ernst van 't woord ons sticht,
Moet iets heerlijkzich zich ontvouwen,
Nacht en stormen worden licht.
Rust van buiten, vreugd van binnen,
Heersen bij wie is voldaan,
En de lentezon der kunsten
Laat uit lijden licht ontstaan.

Grootheid, in het hart verdrongen,
Bloeit weer op en komt mooi door;
Is een geest dan opgesprongen,
Zingt hem na een geestenkoor.
Neem dus aan, o goede vrienden,
Blij de gaven van de kunst
Als zich liefd'en kracht verenigen,
Loont de mensen godengunst.

EEN GREEP UIT HET AANBOD KLASSIEK SEIZOEN 25/26

DO 11 DEC 25

20 u - kathedraal

Thomas Baeté viola da gamba & **Transports Publics**

O Kerstnacht, schoonder dan de dagen

ZO 11 JAN 26

20 u - concertzaal

Antwerp Symphony Orchestra &

Juan Manuel Cañizares gitaar o.l.v. **Pablo González**

Nieuwjaarsconcert

DO 15 JAN 26

20 u - parketzaal 1

Traffik klassik

Diverted traffic

ZA 24 JAN 26

20 u - concertzaal

Symfonieorkest Vlaanderen & Sylvia Huang viool

o.l.v. Martijn Dendievel

Martijns winterdromen

VR 06 FEB 26

20 u - parketzaal 1

I Solisti

Serenades for winds

VR 06 MRT 26

20 u - concertzaal

Brussels Philharmonic & Sónico o.l.v. Paolo Bortolameolli

Sinfonía de tango

WOE 25 MRT 26

20 u - kathedraal

Kuijken kwartet

Die sieben letzten Worte

MEER INFO OVER HET VOLLEDIGE AANBOD KLASSIEK: [CCHA.BE/KLASSIEK](https://ccha.be/klassiek)

MEER INFO OVER TICKETVERKOOP: [CCHA.BE/TICKETS](https://ccha.be/tickets)